

2008000106010001
EXAMINATION MARCH 2025
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
LANGUAGE THROUGH LITERATURE - VI

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
- b. Name of the Subject : **LANGUAGE THROUGH LITERATURE – VI**
- c. Subject Code No : **2008000106010001**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 Choose the correct answer from the options given below:

10

1. What does the poetess wish to bring from her grandmother's house?
 - a) A dog
 - b) Books
 - c) A snake
 - d) An armful of darkness
2. The windows, in the poem 'My Grandmother's House, are portrayed as having _____ eyes.
 - a) Widely open
 - b) Closely shut
 - c) Broken
 - d) Curtained
3. Who is the poet of the poem 'O Captain? My Captain!'
 - a) Walt Whitman
 - b) Lord Byron
 - c) Rabindranath Tagore
 - d) Kamala Das
4. Whose death does the poem 'O Captain! My Captain!' mourn?
 - a) George Washington
 - b) Andrew Jackson
 - c) Abraham Lincoln
 - d) John Kennedy
5. What is the tone of the poem 'O Captain! My Captain!'
 - a) Humorous
 - b) Elegiac
 - c) Romantic
 - d) Heroic

6. What was the month when Upagupta visited Mathura for the first time?
a) April
b) August
c) October
d) November
7. What made Upagupta wake up startled?
a) He was thirsty
b) He saw a nightmare
c) Rain started falling
d) A woman stumbled over his body
8. The woman in the poem 'Upagupta' was drunk with _____.
a) The wine of beauty
b) The wine of youth
c) The wine of power
d) The wine of money
9. Lord Byron belonged to which literary school?
a) Beat generation
b) Metaphysics
c) Modernists
d) Romantics
10. What quality in the woman's appearance in the poem 'She Walks in Beauty' creates the 'nameless grace'?
a) The balance of dark and bright
b) Waves in her long black hair
c) Her way of gazing at stars
d) The light skin of her face

Q.2 What advice does Kipling give to the students of the university of Canada? **12**

OR

Summarize George Bernard Shaw's views expressed in his radio talk on 'Spoken English and Broken English'. **12**

Q.3 (A) Develop a dialogue on any ONE of the following: 8

1. Ronak and Rohan are good friends. They meet outside a restaurant after a month. The two greet each other and exchange a few words before taking leave.
2. Sumit goes to his friend Sahel's house. His cousin, Smita, is with him. Sumit introduces them to each other.

(B) Write a detailed note on any ONE of the following:

10

1. Write how teamwork skills help us in our professional growth.
2. Write in detail the characteristics of a good leader.

Q.4 Do as directed: (Any Ten)

10

1. He _____ (rarely) comes to our place these days.
(Fill in the blank using a word that means the same as the one in the brackets)
2. Glad: Sad, Happy, Mad
(Underline the word that is the closest antonym of the word on left)
3. Give synonym of: Omit
4. Give antonym of: Odd
5. Give synonym of: Freedom
6. Give antonym of: Permanent
7. National (Add a suitable prefix to form a word)
8. Magic (Add a suitable suffix to form a word)
9. Form two words using the prefix: Non-
10. Form two words using the suffix: -al
11. Have a _____ (spoon) of honey in the morning.
(Fill in the blank with the word formed by adding a suitable suffix to the word in the brackets)
12. The guest speaker spoke (stop) for two hours.
(Fill in the blank with the word formed by adding a suitable prefix to the word in the brackets)

*****END*****

2008000106010002
EXAMINATION MARCH 2025
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
WRITTEN AND SPOKEN COMMUNICATION - VI

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **WRITTEN AND SPOKEN COMMUNICATION - VI**
 - c. Subject Code No : **2008000106010002**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 Answer briefly any five

10

1. What do you understand by the word professionalism?
2. What is hope?
3. How do you deal with a colleague from the opposite sex?
4. How will you start a business when you do not have any money?
5. How is reliability a key investment in any business?
6. What qualities of Ilyas as an employee do you find in the story?
7. List four qualities of a good leader.

Q.2 A. Write dialogue on the situation given below (Anyone)

7

1. Vineet tells his friend what his sister wants to do after college.
2. Jagan and Tarika are talking about the need to be punctual at work.

- B. In a paragraph of 150 words write about what gender discrimination means to you and how you would combat it from a leadership position.**

7

OR

B. Explain the proverb- "The secret of life is not to do what you like, but to Like what you do". **7**

Q.3 A. Draft the notice and agenda of the Football Club of Navsari. **9**

OR

A. Draft the Minutes of the First Board Meeting of Aalok Pharmaceuticals Pvt. Ltd. **9**

B. Prepare a presentation of five slides on Positivity Skills. **9**

OR

B. Prepare a presentation of five slides on the launching of any one Electronic product. **9**

Q.4 A. Give meaning to the following phrasal verbs and make meaningful sentences. (Any two) **4**

1. Look for

2. Take away

3. Speak up

4. Get out

B. Give meaning of the following idioms and make meaningful sentences. (Any two) **4**

1. Burn the midnight oil

2. Dark horse

3. Nook and cranny

4. Nose in the air

2008000106020001
EXAMINATION MARCH 2025
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK-II

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK-II**
 - c. Subject Code No : **2008000106020001**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 Choose Correct answer from the options given for following questions

15

1. When the property in goods is transferred to the buyer on the fulfilment of some condition, the contract of sale is known as :
 - (a) barter
 - (b) Conditional Sale
 - (c) Agreement to Sell
 - (d) Sale

2. A delivered to B, 20 Donkeys valued at 1,000 each, in exchange B delivered to A 5,000 Kg of Ghee, at 100 per kg and paid the difference in cash, it is
 - (a) an exchange
 - (b) a barter
 - (c) contract of sale
 - (d) exchange cum sale

3. In a hire purchase agreement, the hirer
 - (a) must buy the goods
 - (b) must return the goods
 - (c) has the option to buy the goods
 - (d) is not in the possession of the goods

4. A warranty is a stipulation which is
- (a) essential to the main purpose of contract of sale
 - (b) essential for buyers specific purpose
 - (c) collateral to the main purpose of contract of sale
 - (d) None of these
5. The main object of contract of sale is
- (a) transfer of ownership of goods to the buyer
 - (b) transfer of possession of goods to the buyer
 - (c) payment of price of goods to the seller
 - (d) to help the seller in selling the goods
6. Which of the following mode of delivery is considered effective for a valid contract of sale?
- (a) actual delivery
 - (b) symbolic delivery
 - (c) constructive delivery
 - (d) all of these.
7. In case of F.O.B contract, during the voyage, the goods are at the risk of the
- (a) seller
 - (b) Buyer
 - (c) Captain of the ship
 - (d) none of these.
8. When is there no need to issue a prospectus?
- (a) For Private Company
 - (b) In case of Right Issue
 - (c) In case of issue of sweat equity shares
 - (d) All of these

9. A Holder in due course is a person who becomes the possessor of the instrument.
- (a) before maturity
 - (b) for consideration,
 - (c) without any notice as to the defect in title of the Transferor
 - (d) all of the above
10. Which f of the following is the feature of a registered company?
- (a) Transferability of shares
 - (b) Perpetual succession
 - (c) Limited Liability
 - (d) All of the above
11. Which of the following type of company requires only one director?
- (a) Public company
 - (b) Private company
 - (c) One person company
 - (d) Small Companies
12. In case 'MOA and AOA are inconsistent, then which shall prevail over other?
- (a) MOA
 - (b) AOA
 - (c) The one approved by Registrar
 - (d) None of these
13. _____ stands in the fiduciary position of the company
- (a) Directors
 - (b) Promoters
 - (c) Auditors
 - (d) None of the above
14. The companies which are formed under special charter granted by the king or queen of England are called.
- (a) Statutory companies
 - (b) Registered companies
 - (c) Chartered companies
 - (d) None of these

15. A promissory note, bill of exchange or cheque drawn or made out of India and made payable in, or drawn upon any person resident in India shall be deemed to be:

- (a) Incomplete instrument (b) Inchoate instrument
(c) Foreign instrument (d) Inland instrument

Q.2 Answer in short [Any Four]

8

1. List implied warranties under sale of goods act.
2. List seller's duty under Ex-Ship contract.
3. What are the rights of an Unpaid Seller against the buyer personally?
4. What is Limited Liability Clause?
5. What are Primary Produce?
6. How is a promoter remunerated?
7. Give any two importance of Memorandum of Association.
8. What are ambiguous instrument?

Q.3

A. Explain doctrine of 'buyer beware' with exceptions.

7

B. What is a Producer Company? Write differences between producer company and Private company.

6

OR

A. Explain Sale by non-owners with exceptions.

7

B. Write differences between promissory note and a bill of exchange.

6

Q.4 A. Write Short Notes [Any Two]

8

1. Define goods and explain types of goods.
2. Explain Nidhi Company, Foreign Company, Government Company and Illegal Association.
3. Reduction of Share Capital
4. Cheque and its characteristics

B. Write Short Notes [Any Two]

6

1. Right of stoppage in transit
2. Doctrine of constructive notice
3. Alteration of Article of Association
4. Lifting of Corporate Veil

Gujarati Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 નીચેના પ્રશ્નો માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો

15

1. જ્યારે માલની મિલકત અમુક શરતની પરિપૂર્ણતા પર ખરીદનારને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવે છે, તે વેચાણ કરાર _____ રીતે ઓળખાય છે:
(a) વિનિમય (b) શરતી વેચાણ
(c) વેચાણ ની સમજૂતી (d) વેચાણ
2. A એ B ને 20 ગધેડા પહોંચાડ્યા જેની કિંમત એકમ દીઠ 1,000 છે, બદલામાં B એ A ને 5,000 કિલો ધી, 100 પ્રતિ કિલોના ભાવે પહોંચાડ્યું અને તફાવત રોકડમાં ચૂકવ્યો, આને _____ કહેવાય
(a) ભેંટ (b) વિનિમય
(c) વેચાણનો કરાર (d) વિનિમય સહ વેચાણ

3. ભાડા ખરીદ કરારમાં, ભાડે રાખનારે
- (a) માલ ખરીદવોજ જોઈએ (b) માલ પરત કરવોજ જોઈએ
(c) પાસે માલ ખરીદવાનો વિકલ્પ છે (d) માલના કબજામાં નથી
4. બાહેધરી એ એક _____ પ્રબંધ છે કે જે
- (a) વેચાણના કરારના મુખ્ય હેતુ માટે આવશ્યક
(b) ખરીદારોના ચોક્કસ હેતુ માટે આવશ્યક
(c) વેચાણના કરારના મુખ્ય હેતુ માટે આનુષંગિક
(d) આમાંથી કોઈ નહીં
5. વેચાણ કરારનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય _____ છે.
- (a) ખરીદદારને માલની માલિકીની ફેરબદલી
(b) ખરીદનારને માલનો કબજો સોંપવો
(c) વેચનારને માલની કિંમતની ચુકવણી
(d) માલ વેચવામાં વેચનારને મદદ કરવી
6. વેચાણના માન્ય કરાર માટે નીચેનામાંથી કઈ ડિલિવરી પદ્ધતિ અસરકારક માનવામાં આવે છે?
- (a) પ્રત્યક્ષ ડિલિવરી (b) પ્રતીકાત્મક ડિલિવરી
(c) રચનાત્મક ડિલિવરી (d) આ તમામ.
7. F.O.B કરારમાં, સફર દરમિયાન, માલના જોખમ ની જવાબદારી કોની હોય છે?
- (a) વેચનાર (b) ખરીદનાર
(c) વહાણનો કેપ્ટન (d) આમાંથી કોઈ નહીં.

8. નીચેનામાંથી ક્યારે પ્રોસ્પેક્ટસ બહાર પાડવાની જરૂર નથી?
- ખાનગી કંપની
 - હક્ક ના શેર બહાર પાડે ત્યારે
 - સ્વેટ ઇક્વિટી શેરના ઇશ્યૂના કિસ્સામાં
 - આ તમામ કિસ્સામાં
9. યથાનુક્રમે ધારણા કરનાર વ્યક્તિએ વ્યક્તિ છે કે જેણે તે નેગોશિએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ _____ પ્રાપ્ત કરેલ છે
- પરિપક્વતા પહેલા
 - અવેજ માટે.
 - ટ્રાન્સફર કરનારના શીર્ષકમાં ખામી અંગે કોઈપણ સૂચના વિના
 - ઉપરોક્ત તમામ
10. નોંધાયેલ કંપનીની વિશેષતા નીચેનામાંથી કઈ છે?
- શેરની તબદીલીક્ષમતા
 - અસ્તિત્વનું સાતત્ય
 - મર્યાદિત જવાબદારી
 - ઉપરોક્ત તમામ
11. નીચેનામાંથી કઈ પ્રકારની કંપનીને માત્ર એક જ ડિરેક્ટરની જરૂર છે?
- જાહેર કંપની
 - ખાનગી કંપની
 - એક વ્યક્તિની કંપની
 - નાની કંપનીઓ
12. જો 'આવેદનપત્ર અને નિયમપત્ર અસંગત હોય, તો પછી કયું પ્રબળ ગણાય?
- આવેદનપત્ર
 - નિયમપત્ર
 - રજિસ્ટ્રાર દ્વારા મંજૂર કરાયેલ
 - આમાંથી કોઈ નહીં
13. _____ કંપનીના સર્વોચ્ચ વિશ્વાસુ પદ પર છે
- ડિરેક્ટર્સ
 - પ્રવર્તકો
 - ઓડિટર
 - ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં

14. ઈંગ્લેન્ડના રાજા અથવા રાણી દ્વારા આપવામાં આવેલ વિશેષ હક્ક હેઠળ રચાયેલી કંપનીઓ _____ કહેવામાં આવે છે.

- (a) ધારાકીય કંપનીઓ
- (b) નોંધણી થયેલ કંપનીઓ
- (c) સનદ દ્વારા રચાયેલી કંપનીઓ
- (d) આમાંથી કોઈ નહીં

15. ભારત બહાર બનાવેલ અને ભારતમાં રહેતી કોઈપણ વ્યક્તિ પર ચૂકવવાપાત્ર થતા વચનચિઠ્ઠી, વિનિમયપત્ર, કે ચેક _____ માનવામાં આવશે:

- (a) અપૂર્ણ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ
- (b) અસ્પષ્ટ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ
- (c) વિદેશી ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ
- (d) અંતર્દેશીય ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ

Q.2 ટૂંક માં જવાબ લખો (ગમે તે ચાર)

8

1. માલ વેચાણ ધારો હેઠળ ગર્ભિત બાહેધરીઓ કઈ છે તે લખો
2. વહાણ બહાર કરાર માં વેચનર ની ફરજો લખો
3. આણ ચૂકવ્યા વેચનારદના ખરીદાર સામેના હક્કો કાયા છે?
4. માર્યાદિત જવાબદારી કલમ શું છે?
5. પ્રાયમરી ઉત્પાદન એટલે ચુ?
6. પ્રવર્તકો નું મહેનતાણું કઈ રીતે અપાય છે?
7. આવેદનપત્ર ના બે મહત્વ લખો
8. અસ્પષ્ટ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ શું છે?

Q.3

A. 'ખરીદનાર સાવધાન' નો સિદ્ધાંત અપવાદ સહીત સમજાવો

7

B. ઉત્પાદક કંપની એટલે શું? ઉત્પાદક કંપની અને ખાનગી કંપની ના તફાવત લખો

6

અથવા

- A. મલિક ના હોય એવા વ્યક્તિઓ દ્વારા વેચાણ તેના અપવાદસહ સમજાવો. 7
- B. વચન ચીઠી અને વિનિમયપત્ર ના તફાવત લખો 6
- Q.4**
- A. ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) 8**
1. માલની વ્યાખ્યા આપી માલના પ્રકાર સમજાવો.
 2. નિધિ કંપની, વિદેશી કંપની, સરકારી કંપની અને ગેરકાયદેસર સંગઠન સમજાવો.
 3. શેર મૂડીમાં ઘટાડો
 4. ચેક અને તેના લક્ષણો
- B. ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) 6**
1. વહનમાર્ગમાં માલ અટકાવવાનો અધિકાર
 2. રચનાત્મક સૂચનાનો સિદ્ધાંત
 3. નિયમપત્ર માં ફેરફાર
 4. પડદો ભેદવાનો સિદ્ધાંત

***** END *****

2008000106030001
EXAMINATION MARCH 2025
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
BUSINESS ADMINISTRATION-VI

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
 - a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **BUSINESS ADMINISTRATION-VI**
 - c. Subject Code No : **2008000106030001**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version [Max. Marks: 50]

Q.1 Choose the correct option from the questions given below.

15

1. Which of the following is an objective of material management?
 - [A] Increase advertising
 - [B] Maintain a steady supply of materials for production
 - [C] Enhance customer loyalty
 - [D] Improve production design

2. Effective storage within material management aims to _____.
 - [A] Increase traveling costs
 - [B] Decrease material maintenance costs
 - [C] Protect materials and ensure they are easily accessible for production
 - [D] Decrease the level of inventory

3. An objective of sound purchasing includes_____.
- [A] Minimizing the number of suppliers to save on time
 - [B] Ensuring materials meet the company's quality standards
 - [C] Over-ordering to avoid stockouts
 - [D] High quality of finished goods
4. A "make-or-buy" decision involves:
- [A] Deciding whether to purchase equipment outright or lease it
 - [B] Required parts should be produce in the factory or purchase it from an external supplier
 - [C] Selecting which supplier to purchase from
 - [D] Deciding a new design for the production
5. What is one of the main objectives of inventory control?
- [A] Increase raw material costs
 - [B] Ensure smooth production flow without interruptions
 - [C] Increase product pricing
 - [D] Focus on minimizing supplier options
6. Improving productivity can result in:
- [A] Higher production costs [B] Increased output and efficiency
 - [C] Reduced employee morale [D] Higher inventory levels
7. What is the primary characteristic of job production?
- [A] Producing standardized items on a repetitive basis
 - [B] Manufacturing with specifications to meet customer needs
 - [C] Mass-producing goods on a large scale
 - [D] Maintaining consistent output without interruptions
8. Which of the following is NOT a factor affecting plant location?
- [A] Transportation infrastructure [B] Government regulations
 - [C] Employee satisfaction [D] Market proximity

9. Which of the following best describes a primary benefit of production planning?

- [A] It allows for spontaneous decision-making.
- [B] It leads to unpredictable outcomes.
- [C] It enhances coordination among departments.
- [D] It focuses solely on reducing labour costs.

10. What is the primary meaning of production control?

- [A] Designing a new item
- [B] Managing the production process to ensure efficiency and effectiveness
- [C] Marketing finished goods
- [D] Hiring and training employees

11. Which of the following is NOT a core principle of TQM?

- [A] Customer focus
- [B] Continuous improvement
- [C] Increase the price of the product
- [D] Process approach

12. Benchmarking in TQM refers to _____.

- [A] Setting arbitrary goals without external comparisons
- [B] Comparing organizational practices to the best practices in the industry
- [C] Randomly changing processes to improve quality
- [D] Focusing solely on internal processes

13. Which of the following best describes the importance of tourism?

- [A] It solely focuses on environmental conservation.
- [B] It generates revenue and creates job opportunities in local economies
- [C] It discourages cultural exchanges.

[D] It reduces transportation options.

14. One important aspect of sustainable tourism management is_____.

[A] Encouraging unrestricted mass tourism

[B] Minimizing environmental impact and promoting conservation

[C] Focusing only on high-income tourists

[D] Limiting tourism to one season

15. One unique aspect of Gujarat's tourism policy is its emphasis on:

[A] Ignoring ecotourism development

[B] Promoting sustainable and responsible tourism, including ecotourism

[C] Reducing local participation in tourism

[D] Focusing only on urban tourism

Q.2 Answer the following questions briefly. (Any Four)

8

1. State the scope of material management.
2. What is meant by material control?
3. What is meant by contract purchasing?
4. State the objectives of production management.
5. Give the formula of location index.
6. What is meant by production control?
7. What is meant by Eco-tourism?
8. State the methods of Total Quality Management.

Q.3 A) Explain the scope of production management.

7

B) Describe the importance of inventory management.

6

OR

A) State the characteristics of TQM and explain any six points in detail.

7

B) Clarify the advantages of inventory control.

6

- Q.4** **A) Write a short note (Any two)** **8**
1. Principles of sound purchasing
 2. Routing
 3. Characteristics of tourism
 4. Present trends in selection of location

B) Case Study **6**

Greentech Electronics, specializing in eco-friendly gadgets for consumers, faced a dilemma regarding whether to manufacture batteries in-house or purchase them from external suppliers.

Initially, the company chose to produce batteries internally to maintain quality control and adhere to sustainability goals. However, as production increased, so did their manufacturing costs. They also encountered issues with equipment maintenance and a steep learning curve, which led to delays and an inability to meet customer demand.

After reviewing their situation, Greentech's management decided to procure batteries externally. They analysed potential suppliers based on production capacity, quality standards, and pricing. Ultimately, they chose to partner with a reputable supplier committed to environmental standards to ensure they upheld their eco-friendly commitment.

This decision allowed Greentech to reduce production costs and improve battery performance, enabling them to focus on their core competencies. This strategic move proved essential for enhancing operational efficiency and supporting the company's growth in a competitive market.

Questions:

1. How does purchasing batteries from a supplier impact Greentech's commitment to environmental standards and maintaining high-quality standards?

2. What factors should be considered before making a "make-or-buy" decision? Explain:

Gujarati Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 નીચે દર્શાવેલ પ્રશ્નોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

15

1. નીચેનામાંથી કયો ઉદ્દેશ્ય માલસામગ્રીનો છે?
[A] જાહેરાત વધારવી
[B] ઉત્પાદન માટે માલસામગ્રીનો પુરવઠો સતત જાળવવો.
[C] ગ્રાહક વફાદારી વધારવી
[D] ઉત્પાદન ડિઝાઇનમાં સુધારો
2. માલસામગ્રી સંચાલનમાં અસરકારક સંગ્રહનો ઉદ્દેશ _____ છે.
[A] મુસાફરીના ખર્ચમાં વધારો કરવો
[B] સામગ્રી જાળવણીના ખર્ચને ઘટાડવો
[C] માલસામગ્રીઓને સુરક્ષિત રાખવી અને ઉત્પાદન માટે સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે, તે સુનિશ્ચિત કરવું
[D] માલસામગ્રીના પ્રમાણને ઓછું કરવું
3. નીચેનામાંથી કયા ઉદ્દેશ્યનો સમાવેશ સંગીન ખરીદીમાં થાય છે:
[A] સમય બચાવવા માટે સપ્લાયરોની સંખ્યા ઘટાડવી
[B] કંપની માલસામગ્રીના ગુણવત્તા ધોરણોને પૂર્ણ કરે છે તે સુનિશ્ચિત કરવું
[C] વધુ સ્ટોકના પ્રમાણે ટાળવા માટે વધુ ઓર્ડર કરવો
[D] તૈયાર માલની ઉચ્ચ ગુણવત્તા

4. ખરીદવુંકે બનાવવું" નિર્ણયમાં શામેલ છે:

- [A] સાધનસામગ્રી ખરીદવી કે તેને લીઝ પર લેવી તે નક્કી કરવું
- [B] જરૂરી ભાગોનું ઉત્પાદન ફેક્ટરીમાં થવું જોઈએ અથવા તેને બહારના સપ્લાયર પાસેથી ખરીદવું જોઈએ.
- [C] કયા સપ્લાયર પાસેથી ખરીદવું તે પસંદ કરવું
- [D] ઉત્પાદન માટે નવી ડિઝાઇન નક્કી કરવી

5. માલસામગ્રીનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય શું છે?

- [A] કાયા માલના ખર્ચમાં વધારો
- [B] વિક્ષેપ વિના સરળ ઉત્પાદન પ્રવાહની ખાતરી કરવી
- [C] ઉત્પાદનની પડતરમાં વધારો
- [D] સપ્લાયર વિકલ્પો ઘટાડવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું

6. ઉત્પાદકતામાં સુધારો _____ માં પરિણમી શકે છે.

- [A] વધુ ઉત્પાદન ખર્ચ
- [B] આઉટપુટ અને કાર્યક્ષમતામાં વધારો
- [C] કર્મચારીઓનું મનોબળ ઘટવું
- [D] ઉચ્ચ સ્ટોકનું પ્રમાણ

7. જોબ પ્રોડક્શનની પ્રાથમિક લાક્ષણિકતા શું છે?

- [A] પુનરાવર્તિત ધોરણે પ્રમાણિત વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરવું
- [B] ગ્રાહક જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા માટે વિશિષ્ટતાઓ સાથે ઉત્પાદન કરવું.
- [C] મોટા પાયા પર ઉત્પાદન કરવું
- [D] વિક્ષેપો વિના સતત આઉટપુટ જાળવી રાખવું

8. નીચેનામાંથી કયું પરિબલ સ્થાન પસંદગીને અસર કરતું પરિબલ નથી?
- [A] વાહનવ્યહારની સુવિધા [B] સરકારી નિયમો
[C] કર્મચારીનો સંતોષ [D] બજારની નિકટતા
9. નીચેનામાંથી કયું ઉત્પાદન આયોજનના મુખ્ય ફાયદાનો શ્રેષ્ઠ રીતે વર્ણન કરે છે?
- [A] તે સ્વયંસ્કુરિત નિર્ણય લેવાની મંજૂરી આપે છે.
[B] તે અણધાર્યા પરિણામો તરફ દોરી જાય છે.
[C] તે વિભાગો વચ્ચે સંકલન વધારે છે.
[D] તે ફક્ત મજૂર ખર્ચ ઘટાડવા પર જ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
10. ઉત્પાદન અંકુશનો પ્રાથમિક અર્થ શું છે?
- [A] નવી વસ્તુની ડિઝાઇન બજાવવી
[B] ઉત્પાદનની કાર્યક્ષમતા અને અસરકારકતાની ખાતરી કરવા માટે પ્રક્રિયાનું સંચાલન કરવું.
[C] તૈયાર માલનું માર્કેટિંગ
[D] કર્મચારીઓની ભરતી અને તાલીમ
11. નીચેનામાંથી કયો TQM નો મુખ્ય સિદ્ધાંત નથી?
- [A] ગ્રાહક ધ્યાન [B] સતત સુધારો
[C] વસ્તુની કિંમતમાં વધારો [D] પ્રક્રિયા અભિગમ
12. TQM માં બેન્યમાર્કિંગ _____ નો સંદર્ભ આપે છે.
- [A] બાહ્ય તુલનાઓ વિના મનસ્વી લક્ષ્યો ગોઠવવા
[B] સંસ્થાની પ્રેક્ટિસને ઉદ્યોગની શ્રેષ્ઠ પ્રેક્ટિસ સાથે તુલના કરવી
[C] ગુણવત્તા સુધારવા માટે ચોક્કસ રીતે પ્રક્રિયાઓને બદલવી
[D] ફક્ત આંતરિક પ્રક્રિયાઓ પર જ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું

13. નીચેનામાંથી કયું પર્યટનના મહત્વને શ્રેષ્ઠ રીતે વર્ણવે છે?

[A] તે ફક્ત પર્યાવરણીય સંરક્ષણ પર જ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

[B] તે સ્થાનિક અર્થતંત્રમાં આવક પેદા કરે છે અને રોજગાર તકો સર્જે છે.

[C] તે સાંસ્કૃતિક આદાનપ્રદાનને અવગણે છે.

[D] તે પરિવહન વિકલ્પોને ઘટાડે છે

14. ટકાઉ પર્યટન સંચાલનનું એક મહત્વપૂર્ણ પાસું _____ છે.

[A] અનિયંત્રિત સામૂહિક પ્રવાસનને પ્રોત્સાહન આપવું

[B] પર્યાવરણીય અસરને ઓછી કરવી અને સંરક્ષણને પ્રોત્સાહન આપવું

[C] માત્ર ઉચ્ચ આવક ધરાવતા પ્રવાસીઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું

[D] પર્યટનને ફક્ત એક જ ઋતુમાં મર્યાદિત કરવું

15. ગુજરાતની પ્રવાસન નીતિનું એક અનોખું પાસું એ છે કે તેનો _____ પર ભાર છે.

[A] ઇકોટુરિઝમ વિકાસની અવગણના

[B] ઇકોટુરિઝમ સહિત ટકાઉ અને જવાબદાર પ્રવાસનને પ્રોત્સાહન આપવું

[C] પ્રવાસનમાં સ્થાનિક ભાગીદારી ઘટાડવી

[D] ફક્ત શહેરી પર્યટન પર જ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે

Q.2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર)

8

1. માલસામગ્રી સંચાલનનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.
2. માલસામગ્રી અંકુશ એટલે શું?
3. મુદતી કરારની ખરીદી એટલે શું?
4. ઉત્પાદન સંચાલનના ઉદ્દેશ્યો જણાવો.
5. સ્થાનીયકરણ આંકનું સૂત્ર આપો.
6. ઉત્પાદન અંકુશ એટલે શું?

7. ઇકો-ટૂરિઝમનો અર્થ શું છે?
8. સંપૂર્ણ ગુણવત્તા સંચાલનની પદ્ધતિઓ જણાવો.

Q.3 A) ઉત્પાદન સંચાલનનું કાર્યક્ષેત્ર સમજૂતી આપો. 7

B) માલસામગ્રી સંચાલનના મહત્વ સમજાવો. 6

અથવા

A) સંપૂર્ણ ગુણવત્તા સંચાલનના લક્ષણો જણાવીને ગમે તે છ લક્ષણોની ચર્ચા કરો.” 7

B) માલસામગ્રી અંકુશનાં ફાયદાની ચર્ચા કરો. 6

Q.4 A) ટ્રેક નોંધ લખો (ગમે બે) 8

1. સંગીન ખરીદીના સિદ્ધાંતો
2. માર્ગનિર્ધારણ
3. પર્યટન/પ્રવાસનનાં લક્ષણો
4. સ્થાન પસંદગીના આધુનિક વલણો

B) કેસ સ્ટડી 6

ગ્રીનટેક ઇલેક્ટ્રોનિક્સ, ગ્રાહકો માટે ઇકો-ફ્રેન્ડલી ગેજેટ્સ બનાવવામાં વિશેષતા ધરાવે છે, તેણે પોતાની બેટરીનું ઉત્પાદન કરવું કે બહારથી ખરીદી કરવી તે અંગે મૂંઝવણનો સામનો કરવો પડ્યો હતો.

શરૂઆતમાં, કંપનીએ ગુણવત્તા નિયંત્રણ જાળવવા અને ટકાઉપણાના લક્ષ્યોને વળગી રહેવા માટે ફેક્ટરીમાં જ બેટરીનું ઉત્પાદન કરવાનું પસંદ કર્યું. જો કે, જેમ જેમ ઉત્પાદન વધતું ગયું તેમ તેમ, તેનો ઉત્પાદન ખર્ચ વધતો ગયો, સાધનસામગ્રીની જાળવણીના મુદ્દાઓ અને શીખવાની તીવ્ર વળાંક જેવા પડકારોનો સામનો કરવો પડ્યો, જેના કારણે ગ્રાહકોની માંગને પહોંચી વળવામાં વિલંબ થયો અને અસમર્થતા થઈ.

તેમની પરિસ્થિતિની સમીક્ષા કર્યા પછી, ગ્રીનટેકના સંચાલકોએ બેટરી બહારથી ખરીદવાનું પસંદ કર્યું. તેઓએ ઉત્પાદન ક્ષમતાઓ, ગુણવત્તાની દ્રષ્ટિએ તેમજ કિંમતોના આધારે સંભવિત સપ્લાયર્સનું વિશ્લેષણ કર્યું. પર્યાવરણીય ધોરણો માટે પ્રતિબદ્ધ હોય તેવાં પ્રતિષ્ઠિત સપ્લાયર સાથે ભાગીદારી કરીને બેટરી ખરીદવાનો નિર્ણય કર્યો. આ નિર્ણય કર્યા બાદ ગ્રીનટેક કંપનીએ ઉત્પાદન ખર્ચમાં ઘટાડો કર્યો અને બેટરીની કામગીરીમાં સુધારો કર્યો, જેનાથી તેઓ તેમની મુખ્ય ક્ષમતાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી શકે. આ વ્યૂહાત્મક નિર્ણય ઓપરેશનલ કાર્યક્ષમતા વધારવા અને સ્પર્ધાત્મક બજારમાં કંપનીના વિકાસને ટેકો આપવા માટે જરૂરી સાબિત થયો.

પ્રશ્નો

1. સપ્લાયર પાસેથી બેટરી ખરીદવાથી ગ્રીનટેક કંપની પર્યાવરણ સંબંધિત ધોરણોને જાળવી રાખવાનો અને ગુણવત્તા ક્ષમતા ઊંચી રાખવાની બાબત પર કેવી અસર પડશે?
2. ખરીદવા અથવા બનાવવા અંગે નિર્ણય કરતાં પહેલા ક્યાં અસર કરતાં પરિબલોને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ? તે જણાવો.

*****END*****

2008000106040001
EXAMINATION MARCH 2025
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
INDIAN ECONOMY : RECENT TRENDS - VI

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **INDIAN ECONOMY : RECENT TRENDS – VI**
 - c. Subject Code No : **2008000106040001**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
 3. Figures to the right indicate full marks of the question.
 4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max.Marks.50]

Q.1 Do as directed

A) Multiple Choice Questions.

10

1. Which of the following is a characteristic of people below the poverty line?
 - A. Debt trap
 - B. Malnutrition
 - C. Poor health
 - D. All of the above

2. What are the main reasons for the growth of service sector in India?
 - A. Splintering Effect
 - B. Role of Liberalization Policy
 - C. A & B Both
 - D. None of These

3. A quantitative import or export restriction which prohibits or limits the quantity of a product being exported or imported is called:
 - A. Import Tariff
 - B. Restraint
 - C. Quota
 - D. Embargo

4. Absolute poverty means:
- A. Poverty in terms of absolute number of people
 - B. Poverty in terms of basic minimum calorie requirements.
 - C. Poverty in terms of prevailing price level.
 - D. None of these
5. According to the economic survey 2016- 2017, the aim of the demonetisation action was fourfold:
- 1. To curb corruption.
 - 2. Counterfeiting.
 - 3. To stop the use of low denomination notes.
 - 4. To discourage the accumulation of “black money”.

Which of the above statements is the correct aim?

- A. 1, 2 and 4
 - B. 1, 2 and 3
 - C. 2, 3 and 4
 - D. All of the above
6. What would encourage trade between two nations?
- A. Different tax system.
 - B. National currencies.
 - C. Frontier checks.
 - D. Reduced tariffs.
7. The informal sector loans incorporate _____.
- A. State Bank of India
 - B. Moneylenders
 - C. NABARD
 - D. Both (A) and (B)
8. Who regulates the markets of Agricultural Produce in India?
- A. Essential Commodities Act, 1955
 - B. Agricultural Produce Market Committee Act enacted by states
 - C. Agricultural Produce Act, 1937.
 - D. Food Products Act 1973

9. Devaluation of currency by a country is meant to lead to:

- (1) Expansion of import trade,
- (2) Promotion of import substitution,
- (3) Expansion of export trade.

- A. 1 Only
- B. 2 & 3
- C. 1 & 2
- D. 1 & 4

10. Horticulture is the study that includes _____

- A. Fruits, vegetables and flowers
- B. All food crops
- C. Vegetable gardens and lawns near hotels
- D. Some bush crops

B) Fill in the blanks.

5

- 1. Earlier WTO was known as _____.
- 2. Central Warehousing Corporation was established for _____ of agricultural produce.
- 3. At present, _____ tax has relatively higher share in tax revenue of the government.
- 4. GM crops mean _____.
- 5. _____ days of guaranteed employment will be given in a financial year under MGNREGA.

Q.2 Answer in brief (Any Four)

8

- 1. What are the main causes of Low Agricultural Productivity in India?
- 2. State types of Agricultural Credit in India.
- 3. What are the main reasons for the Growth and Development of Service Sector in Indian Economy?
- 4. Which are the major employments providing Service Sectors in India?
- 5. State the main objectives of Tax Policy in India.

6. What is import liberalization?
7. State the objectives of Foreign Trade Policy.
8. What is Disguised Unemployment?

Q.3 Define black money. Discuss in detail the steps taken to solve the problem of black money in India. **13**

OR

Discuss the share of Service Sector in the Gross Domestic Product, Foreign Direct Investment and Employment in India. **13**

Q.4 A) Write short notes (Any Two) 8

1. Benefits of Demonetization.
2. Advantages to India from the membership of World Trade Organization.
3. Demonetisation.
4. Causes of Farmers' Indebtedness.

B) Write short notes (Any Two) 6

1. Goods and Services Tax (GST).
2. Kisan Credit Card.
3. Causes of Poverty in India.
4. NABARD

Q.1 નિર્દેશ મુજબ કરો.

A) બહુવિધ પસંદગીના પ્રશ્નો.

10

1. ગરીબી રેખા નીચેની વ્યક્તિઓની લાક્ષણિકતા નીચેનામાંથી કયું છે?

A. દેવાની જાળ	B. કુપોષણ
C. નબળું સ્વાસ્થ્ય	D. ઉપરોક્ત તમામ
2. ભારતમાં સેવા ક્ષેત્રના વિકાસના મુખ્ય કારણો શું છે?

A. સ્કલન્ટરિંગ અસર	B. ઉદારીકરણ નીતિની ભૂમિકા
C. A અને B બંને	D. ઉપરોક્ત કોઈ પણ નહીં
3. માત્રાત્મક આયાત અથવા નિકાસ પ્રતિબંધ જે નિકાસ અથવા આયાત કરવામાં આવતા ઉત્પાદનના જથ્થાને પ્રતિબંધિત અથવા મર્યાદિત કરે છે તેને શું કહેવામાં આવે છે:

A. આયાત ટેરિફ	B. સંયમ
C. ક્વોટા	D. પ્રતિબંધ
4. સંપૂર્ણ ગરીબી એટલે .

A. લોકોની સંપૂર્ણ સંખ્યાના સંદર્ભમાં ગરીબી
B. મૂળભૂત લઘુત્તમ કેલરીની જરૂરિયાતોના સંદર્ભમાં ગરીબી
C. પ્રવર્તમાન ભાવ સ્તરની દ્રષ્ટિએ ગરીબી
D. આમાંથી એક પણ નહિ
5. આર્થિક સર્વેક્ષણ 2016-2017 અનુસાર, નોટબંધીની કાર્યવાહીનો ઉદ્દેશ ચાર ગણો હતો:

1) ભ્રષ્ટાચારને ડામવા.
2) બનાવટી.

3) ઓછા મૂલ્યની નોટોનો ઉપયોગ બંધ કરવો

4) "કાળા નાણા" ના સંચયને નિરુત્સાહિત કરવા.

ઉપરોક્તમાંથી કયું વિધાન સાચો ઉદ્દેશ્ય છે?

A. 1, 2 અને 4

B. 1, 2 અને 3

C. 2, 3 અને 4

D. ઉપરોક્ત તમામ

6. બે રાષ્ટ્રો વચ્ચેના વેપારને શું પ્રોત્સાહિત કરશે?

A. અલગ ટેક્સ સિસ્ટમ

B. રાષ્ટ્રીય ચલણ

C. ફ્રન્ટિયર ચેક્સ

D. ટેરિફ ઘટાડો

7. અનૌપચારિક ક્ષેત્રની લોનમાં _____ નો સમાવેશ થાય છે.

A. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા

B. નાણાં ધીરનાર

C. નાબાર્ડ

D. બંને (A) અને (B)

8. ભારતમાં કૃષિ પેદાશોના બજારોનું નિયમન કોણ કરે છે?

A. આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, 1955.

B. રાજ્યો દ્વારા ઘડવામાં આવેલ કૃષિ ઉત્પાદન બજાર સમિતિ કાયદો

C. કૃષિ ઉત્પાદન અધિનિયમ, 1937

D. ફૂડ પ્રોડક્ટ્સ એક્ટ 1973

9. દેશ દ્વારા ચલણના અવમૂલ્યનનો અર્થ થાય છે:

(1) આયાત વેપારનું વિસ્તરણ,

(2) આયાત અવેજીને પ્રોત્સાહન,

(3) નિકાસ વેપારનું વિસ્તરણ.

A. 1 માત્ર

B. 2 અને 3

C. 1 અને 2

D. 1 અને 4

10. બાગાયતી અભ્યાસ એટલે_____

- A. ફળો, શાકભાજીઓ અને ફૂલો
B. તમામ ધાન્ય પાકો
C. શાકભાજી બગીચા અને હોટલ નજીક લોન
D. કેટલાક ઝાડવાના પાકો

B) ખાલી જગ્યા પૂરો.

5

1. અગાઉ WTO _____ તરીકે ઓળખાતું હતું.
2. સેન્ટ્રલ વેરહાઉસિંગ કોર્પોરેશનની સ્થાપના કૃષિ પેદાશોના _____ માટે કરવામાં આવી હતી.
3. હાલમાં, સરકારની કર આવકમાં _____ કરનો હિસ્સો પ્રમાણમાં વધારે છે.
4. જીએમ પાકનો અર્થ _____ થાય છે.
5. મનરેગા હેઠળ નાણાકીય વર્ષમાં _____ દિવસની બાંધકામ રોજગાર આપવામાં આવશે .

Q.2 ટૂંકમાં જવાબ આપો (કોઈપણ ચાર)

8

1. ભારતમાં ઓછી કૃષિ ઉત્પાદકતાના મુખ્ય કારણો શું છે?
2. ભારતમાં કૃષિ ધિરાણના પ્રકાર જણાવો.
3. ભારતીય અર્થવ્યવસ્થામાં સેવા ક્ષેત્રની વૃદ્ધિ અને વિકાસના મુખ્ય કારણો શું છે?
4. ભારતમાં સેવા ક્ષેત્રો કયા મુખ્ય રોજગાર પ્રદાન કરે છે?
5. ભારતમાં કર નીતિના મુખ્ય ઉદ્દેશો જણાવો .
6. આયાત ઉદારીકરણ એટલે શું?
7. વિદેશી વેપાર નીતિના ઉદ્દેશ્યો જણાવો.
8. છૂપી બેરોજગારી શું છે?

Q.3 કાળા નાણાંની વ્યાખ્યા કરો. ભારતમાં કાળા નાણાંની સમસ્યાના નિરાકરણ માટે લેવાયેલા પગલાઓની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

13

અથવા

ભારતમાં કુલ સ્થાનિક ઉત્પાદન,વિદેશી પ્રત્યક્ષ રોકાણ અને રોજગારમાં સેવા ક્ષેત્રના હિસ્સાની ચર્ચા કરો. 13

Q.4 A) ટૂંકી નોંધો લખો (કોઈપણ બે)

8

1. ડિમોનેટાઇઝેશનના ફાયદા.
2. વર્લ્ડ ટ્રેડ ઓર્ગેનાઇઝેશનના સભ્યપદથી ભારતને ફાયદો.
3. વિમુદ્ધિકરણ
4. ખેડૂતોના દેવાના કારણો.

B) ટૂંકી નોંધો લખો (કોઈપણ બે)

6

1. ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ (GST).
2. કિસાન ક્રેડિટ કાર્ડ.
3. ભારતમાં ગરીબીનાં કારણો.
4. નાબૂર્ડ

*****END*****

2308000106051001 / 2008000106060001
EXAMINATION MARCH 2025
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
ADVANCE ACCOUNTING & AUDITING - VII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
 - a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **ADVANCE ACCOUNTING & AUDITING - VII**
 - c. Subject Code No : **2308000106051001 / 2008000106060001**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.
5. Expect a clear and concise answer to each question.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 Choose the correct option

10

1. Who appoints the auditor of a company?
 - A. Board of directors
 - B. Central government
 - C. Shareholders
 - D. Comptroller and Auditor General

2. Which of the following are relevant for the purpose of determining the liability of an auditor in criminal matters?
 - A. He is acquitted of a criminal offence.
 - B. He makes a true statement in the advertisement.
 - C. He does not provide necessary information to the inspector appointed by the government.
 - D. He provides necessary assistance to the inspector appointed by the government.

8. State four points of difference between tax audit and financial audit.

- Q.3**
- A. Explain the meaning of Investigation and the necessity of Investigation in detail. **7**
- B. Explain the criminal liability of the auditor and the remuneration of the auditor. **6**

OR

- A. What is dividend? Explain in detail about interim dividend and annual dividend. **6**
- B. Prepare an audit program for the accounts of a commerce college. **7**

- Q.4** **A. Write short notes (any two)** **8**

1. Duties of auditor regarding divisible profits
2. Benefits of cost audit
3. Rights of auditor
4. Matters to be kept in mind by auditor while preparing report

- B. Write the difference (any one)** **6**

1. Clean report and Qualified report
2. Auditing and investigation

Q.1 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

10

1. કંપની ઓડિટર નિમણૂક કોણ કરે છે?

A. બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ	B. કેન્દ્ર સરકાર
C. શેરધારકો	D. કોમ્પ્રોલર અને ઓડિટર જનરલ

2. ફોજદારી બાબતોમાં ઓડિટરની જવાબદારી નક્કી કરવાના હેતુ માટે નીચેનામાંથી કયું સંબંધિત છે?

A તેને ફોજદારી ગુના માંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો છે.

B. તે જાહેરાતમાં સાચું નિવેદન કરે છે.

C. તે સરકાર દ્વારા નિયુક્ત કરાયેલ નિરીક્ષકને જરૂરી માહિતી આપતો નથી

D. તે સરકાર દ્વારા નિયુક્ત નિરીક્ષકને જરૂર સહાય પૂરી પાડે છે.

3. ઓડિટર ને તેની મુદત પૂરી થાય તે પહેલા કોણ હટાવી શકે છે?

A. બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ	B. શેરધારકો
C. લેણદારો	D. કેન્દ્ર સરકાર

4. કંપની દ્વારા ડિવિડન્ડ જાહેર કરી શકાય તે મહત્તમ દર શું છે?

A. 20%	B. 25%	C. 50%	D. કોઈ મર્યાદા નથી
--------	--------	--------	--------------------

5. ડિવિડન્ડ ના નિર્ધારિત દર મુજબ શેરધારકો માં વહેંચવામાં આવનાર નફો કહેવાય છે.

A. કુલ નફો	B. ચોખ્ખો નફો
C. વહેંચણી પાત્ર નફો	D. અનામત નફો

6. ડિવિડન્ડ વોરંટ જારી કરવું જોઈએ અથવા ડિવિડન્ડ જાહેર થયા પછી કેટલા સમયમાં સભ્યોને ડિવિડન્ડ ચૂકવવું જોઈએ?
- A. 30 દિવસ
B. 21 દિવસ
C. 46 દિવસ
D. સંબંધિત નાણાકીય વર્ષના અંત પહેલા
7. શંકાસ્પદ છેતરપિંડીના કિસ્સામાં તપાસ માટે નીચેનામાંથી કયું એક ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી નથી?
- A. રોકડની ઉચાપત ની તપાસ કરવામાં આવશે
B. છેતરપિંડી ની પ્રકૃતિ શંકાસ્પદ છે
C. તપાસ નો સમયગાળો આવરી લેવામાં આવશે
D. કંપની ના ડિરેક્ટરો ની ગેરલાયકાત
8. આંતરિક ઓડિટ હાથ ધરવામાં આવે છે _____
- A. સમયાંતરે
B. આખા વર્ષ દરમિયાન
C. વર્ષમાં એકવાર
D. ઉપરોક્ત તમામ
9. ઓડિટ રિપોર્ટ કંપનીના _____ માટે છે.
- A. શેરધારકો
B. લેણદારો
C. બેંકર્સ
D. કર્મચારીઓ
10. મિલકત વેચાણ નો નફો કઈ રીતે ઓળખાય?
- A. કાયો નફો
B. મૂડી નફો
C. ચોખ્ખો નફો
D. વહેંચણી પાત્ર નફો

1. વહેંચણી પાત્ર નફો _____ છે.
2. કંપનીની મિલકતો પાકા સરવૈયામાં તેમના _____ મૂલ્ય પર હોવી જોઈએ.
3. કંપનીના ઓડિટરે તેનો અહેવાલ _____ કાયદા અનુસાર તૈયાર કરવો જોઈએ.
4. ટેક્સ ઓડિટ _____ ના હેતુ માટે કરવામાં આવે છે.
5. સ્થિર મિલકતો પર _____ ની જોગવાઈ કર્યા વિના ડિવિડન્ડનું વહેંચી શકાતું નથી.

Q.2 ટૂંકમાં જવાબ આપો (ગમે તે ચાર)

8

1. ઓડિટરની ગેર લાયકાતો જણાવો.
2. સંયુક્ત ઓડિટર ની જવાબદારી ચર્ચા.
3. વચગાળાના ડિવિડન્ડ અંગે ઓડિટરના અભિપ્રાય બાબતના ચાર મુદ્દા જણાવો.
4. સારા ઓડિટ અહેવાલ ના લક્ષણો જણાવો.
5. દગો કે છેતરપિંડીની શંકા હોય ત્યારે ધંધાના માલિક વતી અન્વેષણ ના મુદ્દા લખો.
6. ઓડિટ કાર્યક્રમ ઘડતા પહેલા કઈ માહિતી મેળવવી જરૂરી છે?
7. પડતર ઓડિટ ના હેતુઓ જણાવો.
8. કરવેરા ઓડિટ અને નાણાકીય ઓડિટ વચ્ચેના તફાવતના ચાર મુદ્દા જણાવો.

Q.3

- A. અન્વેષણનો અર્થ આપી અન્વેષણની આવશ્યકતા વિગતવાર સમજાવો. 7
- B. ઓડિટરની ફોજદારી જવાબદારી તથા ઓડિટરના મહેનતાણા વિશે સમજાવો. 6

અથવા

A. ડિવિડન્ડ એટલે શું? વચગાળાના ડિવિડન્ડ અને વાર્ષિક ડિવિડન્ડ વિશે વિગતવાર સમજ આપો. 6

B. કોમર્સ કોલેજના હિસાબોના ઓડિટ કરવા અંગેનો ઓડિટ કાર્યક્રમ તૈયાર કરો. 7

Q.4 A. ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) 8

1. વહેંચણી પાત્ર નફા અંગે ઓડિટરની ફરજો
2. પડતર ઓડિટના ફાયદા
3. ઓડિટરના હક
4. ઓડિટરે અહેવાલ તૈયાર કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો

B. તફાવત લખો (ગમે તે એક) 6

1. ચોખ્ખો અહેવાલ અને ખામીવાળો અહેવાલ
2. ઓડીટીંગ અને અન્વેષણ

*****END*****

2308000106051002
EXAMINATION MARCH 2025
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
ADVANCED ACCOUNTING AND
AUDITING PAPER – VIII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **ADVANCED ACCOUNTING AND AUDITING PAPER - VIII**
 - c. Subject Code No : **2308000106051002**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
 3. Figures to the right indicate full marks of the question.
 4. All questions are compulsory.
 5. Show the necessary calculation as a part of your answer.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 Multiple choice question.

15

1. Margin of Safety =

(A) Actual Sales – BEP	(B) Actual Sale + BEP
(C) Actual Sales X BEP	(D) Actual Sales / BEP

2. A company has the following budgeted Information of the coming month. Budgeted Sales revenue Rs.5,00,000 budgeted contribution Rs.2,00,000; budgeted profit Rs. 50,000.;

What is the budgeted break-even sales?

(A) Rs. 1,25,000	(B) Rs. 3,50,000
(C) Rs. 3,75,000	(D) Rs. 4,50,000

3. P.V. Ratio =
- (A) Profit / Margin of Safety (B) Profit X Margin of Safety
(C) Profit - Margin of Safety (D) Profit + Margin of Safety
4. _____ budget is a summary of all functional budgets.
- (A) Cash Budget (B) Fixed Budget
(C) Flexible Budget (D) Master Budget
5. If P/V Ratio is 50%, Margin of safety is 40% and Sales is Rs 9,00,000, then break-even point will be as under:
- (A) Rs.3,60,000 (B) Rs.5,40,000
(C) Rs.4,50,000 (D) None of the above
6. _____ is a process which covers making of a business budget, comparison of the actual performance with the budgeted one and detecting the errors and mistakes committed so that an attempt may be made to rectify them in future.
- (A) Budget (B) Budgetary Control
(C) Forecast Budget (D) Responsibility Centre
7. _____ is not functional classification of Budget.
- (A) Sales Budget (B) Production budget
(C) Administration cost Budget (D) Fixed Budget
8. _____ is not included in types of responsibility centres.
- (A) Expense Centre (B) Revenue Centre
(C) Controllable Centre (D) Investment Centre

9. Which is not method of preparing cash budget
- (A) Receipts and Payments Method
 - (B) Adjusted expenses Method
 - (C) Budget Balance sheet Method
 - (D) Working Capital Differential Method
10. Wages of August and September are Rs. 12000 and Rs. 15000 respectively. Time lag is $\frac{1}{3}$ month. Calculate amount to be paid in September.
- (A) Rs. 4,000
 - (B) Rs. 13,000
 - (C) Rs. 14,000
 - (D) Rs. 27,000
11. Current production is 1000 units and factory expenses are Rs. 4 per unit, in which 50% is fixed. What will be the factory expenses for 5000 units?
- (A) 20000
 - (B) 12000
 - (C) 10000
 - (D) 2000
12. Production at 20% capacity is 2000 units. Depreciation at 50% level is Rs. 6 per unit, while at 75% level is Rs. 4 per unit. Specify which type of expense depreciation is?
- (A) Fixed
 - (B) Variable
 - (C) Semi variable
 - (D) Direct
13. The semi-variable expenses of a firm were Rs.50000 at 50% production capacity. The semi variable expenses remain the same between 40% and 70% capacity. Between 70% and 85% capacity there is an increase of 10% in the above figure. What would be the semi-variable expenses at 60% capacity?
- (A) Rs. 50000
 - (B) Rs. 80000
 - (C) Rs. 48000
 - (D) Rs. 55000

14. If Sales of August is Rs. 200000, Credit and cash sales ratio is 4:1. find out credit sales.

(A) Rs.200000

(B) Rs.160000

(C) Rs.40000

(D) Rs.20000

15. Cost of debt after tax

(A) $I(1-t)$

(B) $I(1+t)$

(C) $I(1 \times t)$

(D) $I(1/t)$

Q.2 Answer the following (Any Four)

8

1. If P/V ratio is 50%, margin of safety is 40% and sales is Rs. 5,00,000, fixed costs will be of how much rupees?
2. Explain - Production Budget.
3. From the following information of Bhim Ltd., find cash received from Debtors in the month of October as per cash budget: Sales of July Rs.6,00,000, Sales of August Rs. 7,00,000, Sale of September Rs. 8,00,000 and Sales of October Rs. 9,00,000. Cash sales are 30% of total sales. 50% of the credit sales are collected in the month after sales, 40% in the second month after sales, and 10% in the third month after sales.
4. For the production of a product, if Fixed cost is Rs.4,000, Variable cost is Rs.5 per unit and selling price is Rs.10 per unit. Find out the sales (in rupees) required at breakeven point.
5. At 60% and 100% production capacity overheads are Rs. 1,80,000 and Rs. 2,40,000 respectively. Calculate overheads at 70% production capacity.
6. Explain: Future Cost and Historical Cost
7. The following information is obtained from a factory
Selling Price per unit Rs.80

Variable Cost per unit Rs.48

Periodical Cost Rs.2,20,000

Find out:

Sales (in units) to earn a profit of Rs.12 per unit

8. Give the meaning of Responsibility Accounting.

Q.3 Prepare a Cash Budget for Instant & Co. using details below for the month of July, August and September 2025.

13

Months	Sales (₹)	Purchases (₹)	Wages (₹)	Expenses (₹)
April	40000	22500	10000	2500
May	40000	20000	9000	3000
June	37500	21000	11000	3000
July	45000	25000	12000	3500
August	42500	22500	10000	3000
September	40000	17500	9000	2500

Additional Information:

1. On July 01, cash balances is Rs.7500/-.
2. Credit purchases are settled after one month. Cash Purchases are 10% of the Total Purchases.
3. Cash sales are 20% of the Total Sales. The Collection period is of 15 days in a month.
4. The monthly expenses include Rent of Rs. 250/-.
5. Payment of Wages every 15 days.

OR

Kriday Co. ltd provides you with the following information:

13

Year	Sales (Rs.)	Total Cost (Rs.)
2023	800000	860000
2024	1200000	1100000

Calculate:

1. Profit Volume ratio
2. Fixed cost and variable cost in the year 2024
3. Break even point (in rupees)
4. Net profit from sale of Rs. 1600000
5. Sales when loss incurred is Rs. 20000
6. Required sales in the year 2025 when selling price is reduced by 20% and profit to be earned is double the profit earned in 2024.
7. Margin of safety (in rupees) at a profit of Rs. 400000.

Q.4 A) Following information available from the mfg. co. two levels of activity. 8

Particulars	50% (per unit Rs.)	80% (per unit Rs.)
Material	7.50	7.50
Labour	3.50	3.50
Power	0.40	0.37
Stores	0.60	0.60
Depreciation	3.00	1.875

Total production at 50% capacity is 5000 units. Prepare a flexible budget per unit at 40% & 100% capacity.

OR

For production of 10000 units electrical irons, the following are budgeted expenses: 8

	Per unit Rs.
Direct Materials	60
Direct labour	30
Variable overhead	25
Fixed overhead (Rs.150000)	15
Selling expenses (10% fixed)	15

Administrative expenses (Rs.50000 rigid of all level of production)	5
---	---

Prepare a flexible Budget for production of 6000 and 8000 Irons.

B) Write Short notes (any two).

6

1. Objectives of Budgetary Control
2. Importance of Cost of Capital
3. Types of Responsibility Centers
4. Limitations of Break even Analysis
5. Cost of Equity Share Capital

Q.1 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો.

15

1. સલામતી ગાળો =
 - (A) ખરેખર વેચાણ – સમતૂટબિંદુ એ વેચાણ
 - (B) ખરેખર વેચાણ + સમતૂટબિંદુ એ વેચાણ
 - (C) ખરેખર વેચાણ \times સમતૂટબિંદુ એ વેચાણ
 - (D) ખરેખર વેચાણ / સમતૂટબિંદુ એ વેચાણ

2. એક કંપનીના આગામી માસ માટેના બજેટ માટેની માહિતી નીચે મુજબ છે:
 બજેટ મુજબ વેચાણ ઊપજ રૂ.5,00,000
 બજેટ મુજબ ફાળો રૂ.2,00,000
 બજેટ મુજબ નફો રૂ.50000
 સમતૂટબિંદુ વેચાણ શોધો:
 (A) રૂ. 1,25,000 (B) રૂ. 3,50,000
 (C) રૂ.3,75,000 (D) રૂ. 4,50,000

3. નફા જથ્થા ગુણોત્તર =
 - (A) નફો / સલામતી ગાળો (B) નફો \times સલામતી ગાળો
 - (C) નફો – સલામતી ગાળો (D) નફો + સલામતી ગાળો

4. _____ બજેટ બધાં જ બજેટો પરથી તૈયાર કરેલ સર્વગ્રાહી બજેટ છે.
 (A) રોકડ બજેટ (B) સ્થિર બજેટ
 (C) પરિવર્તનશીલ બજેટ (D) માસ્ટર બજેટ

5. જો નફા- જથ્થા નો ગુણોત્તર 50% હોય, સલામતી નો ગાળો 40% હોય અને વેચાણ રૂ.9,00,000 હોય તો સમતુટ બિંદુ નીચે મુજબ હશે.
- (A) રૂ. 3,60,000 (B) રૂ. 5,40,000
(C) રૂ. 4,50,000 (D) ઉપર ના પૈકી એક પણ નહિ
6. _____ એ એક પ્રક્રિયા છે, જેમાં બજેટ ઘડવામાં આવે છે, ખરેખર થઇ રહેલ કામગીરીને બજેટ સાથે સરખાવામાં આવે છે અને તે દ્વારા ક્યાં ખામી જણાય છે તે શોધીને ખામીઓ દુર કરવા અને ભવિષ્યમાં ન થાય તે માટે પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે.
- (A) બજેટ (B) અંદાજપત્રીય અંકુશ
(C) પૂર્વાનુમાન બજેટ (D) જવાબદારી કેન્દ્રો
7. કાર્ય અનુસાર અંદાજપત્રના વર્ગીકરણ માં _____ નો સમાવેશ થતો નથી.
- (A) વેચાણ બજેટ (B) ઉત્પાદન બજેટ
(C) વહીવટી ખર્ચનું બજેટ (D) સ્થિર બજેટ
8. _____ જવાબદારી કેન્દ્ર નો પ્રકાર નથી
- (A) ખર્ચલક્ષી (B) આવકલક્ષી
(C) અંકુશલક્ષી (D) રોકાણલક્ષી
9. નીચેનામાંથી કઈ રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરવાની પદ્ધતિ નથી.
- (A) રોકડ આવક અને ચુકવણી પદ્ધતિ
(B) સુધારેલ ખર્ચ પદ્ધતિ
(C) અંદાજ પાકા સરવૈયા પદ્ધતિ
(D) કાર્યશીલ મૂડી તફાવત પદ્ધતિ

10. ઓગસ્ટ અને સપ્ટેમ્બરની મજૂરી અનુક્રમે રૂ.12000 અને રૂ.15000 છે.
સમયગાળો 1/3 માસ છે. સપ્ટેમ્બર મહિનામા કેટલી રકમ ચૂકવવામા આવશે ?
- (A) રૂ. 4,000 (B) રૂ.13,000
(C) રૂ.14,000 (D) રૂ. 27,000
11. વર્તમાન ઉત્પાદન 1000 એકમો છે અને કારખાના ખર્ચ એકમદીઠ રૂ 4 છે,
જેમાં 50% સ્થિર છે, તો 5000 એકમોએ કારખાના ખર્ચ કેટલો થશે.
- (A) 20000 (B) 12000
(C) 10000 (D) 2000
12. 20% ઉત્પાદન શક્તિ એ 2000 એકમો નું ઉત્પાદન થાય છે. 50% શક્તિ એ
ઘસારો એકમદીઠ રૂ.6 છે. જ્યારે 75% શક્તિએ એકમદીઠ રૂ. 4 છે. તો
ઘસારો ક્યાં પ્રકારનો ખર્ચ છે ?
- (A) સ્થિર (B) ચલિત
(C) અર્ધ ચલિત (D) પ્રત્યક્ષ
13. એક કારખાનામાં 50% ઉત્પાદન શક્તિએ અર્ધ ચલિત ખર્ચ રૂ. 50000 છે. અર્ધ
ચલિત ખર્ચ 40% થી 70% શક્તિ એ એકસરખો રહે છે. 70% થી 85% ઉત્પાદન
શક્તિ વચ્ચે ઉપર જણાવેલ આકડાઓના 10% વધે છે, તો 60% ઉત્પાદન
શક્તિએ અર્ધ ચલિત ખર્ચ કેટલો હશે?
- (A)રૂ. 50000 (B)રૂ. 80000
(C)રૂ. 48000 (D)રૂ. 55000
14. ઓગસ્ટ માસનું વેચાણ રૂ.200000 હોય, ઉધાર અને રોકડ વેચાણ નું પ્રમાણ
૪:૧ હોય તો ઉધાર વેચાણ શોધો.
- (A) રૂ.200000 (B) રૂ.160000
(C) રૂ.40000 (D) રૂ.20000

15. કરવેરા બાદ દેવા ની મૂડી પડતર.

(A) $I(1-t)$

(B) $I(1+t)$

(C) $I(1 \times t)$

(D) $I(1/t)$

Q.2 નીચેના પ્રશ્ન ના જવાબ આપો (કોઈ પણ ચાર)

8

1. જો નફા- જથ્થાનો ગુણોત્તર 50% હોય, સલામતીનો ગાળો 40% હોય અને વેચાણ રૂ. 5,00,000 હોય તો સ્થિર ખર્ચ કેટલા રૂપિયા હશે ?
2. સમજાવો: ઉત્પાદન અંદાજપત્ર.
3. ભીમ લિ. ની નીચેની વિગતો પરથી રોકડ અંદાજપત્ર અનુસાર ઓક્ટોબર માસમા મળેલ ઉધરાણી ની રકમ શોધો : જુલાઈ નું વેચાણ રૂ.6,00,000., ઓગસ્ટ નું વેચાણ રૂ.7,00,000, સપ્ટેમ્બર નું વેચાણ રૂ. 8,00,000, ઓક્ટોબરનું વેચાણ રૂ. 9,00,000.
કુલ વેચાણના 30% રોકડ વેચાણ છે. ઉધાર વેચાણના 50% નાંણા વેચાણ પછીના મહિને, 40% ત્યાર બાદ બીજા મહિને અને 10% નાંણા ત્રીજા મહિને મળે છે.
4. એક વસ્તુ 'અ' નું ઉત્પાદન કરવામાં સ્થિર ખર્ચ રૂ.4000 થાય છે અને ચલિત ખર્ચ એકમ દીઠ રૂ. 5 થાય છે. વેચાણ કિંમત એકમદીઠ રૂ.10 છે. નહિ નફો નહિ નુકશાનની સ્થિતિ માં કેટલું વેચાણ (રૂપિયામાં) કરવું જોઈએ ?
5. 60% અને 100% ઉત્પાદન શક્તિ એ પરોક્ષ ખર્ચ અનુક્રમે રૂ. 180000 અને રૂ.240000 છે. 70% ઉત્પાદન શક્તિ એ પરોક્ષ ખર્ચ શોધો.
6. સમજાવો: ભવિષ્યની પડતર અને ઐતિહાસીક પડતર.
7. નીચેની માહિતી ફેક્ટરીમાંથી મેળવવામાં આવી છે.
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ.80
એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ રૂ.48
મુદતી પડતર રૂ.220000

શોધો:

એકમદીઠ રૂ.12 નો નફો મેળવવા માટે વેચાણ (એકમોમાં)

8. જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ નો અર્થ આપો.

Q.3 નીચેની વિગતોનો ઉપયોગ કરીને જુલાઈ, ઓગસ્ટ અને સપ્ટેમ્બર 2025 માટે ઇન્સ્ટન્ટ એન્ડ કંપની માટે રોકડ બજેટ બનાવો. **13**

માસ	વેચાણ (રૂ.)	ખરીદી (રૂ.)	મજૂરી (રૂ.)	ખર્ચા (રૂ.)
એપ્રિલ	40000	22500	10000	2500
મે	40000	20000	9000	3000
જુન	37500	21000	11000	3000
જુલાઈ	45000	25000	12000	3500
ઓગસ્ટ	42500	22500	10000	3000
સપ્ટેમ્બર	40000	17500	9000	2500

વધારા ની માહિતી :

1. પહેલી જુલાઈ ના રોજ, રોકડ સિલ્ક રૂ. 7500/-.
2. ઉધાર ખરીદીની એક મહિના પછી પતાવટ કરવામાં આવે છે. રોકડ ખરીદી કુલ ખરીદીના 10% છે.
3. રોકડ વેચાણ કુલ વેચાણના 20% છે. વસુલાતનો સમયગાળો મહિનામાં 15 દિવસનો હોય છે.
4. ખર્ચામાં રૂ. 250/- ના ભાડાનો સમાવેશ થાય છે.
5. મજૂરીની ચુકવણી - દર 15 દિવસે.

અથવા

ક્રિદ્ય લીમીટેડ તમને નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે.

વર્ષ	વેચાણ (રૂ.)	કુલ પડતર (રૂ.)
2023	800000	860000
2024	1200000	1100000

ગણતરી કરો :

1. નફા જથ્થા ગુણોતર
2. વર્ષ 2024 માં સ્થિર ખર્ચ અને ચલિત ખર્ચ
3. સમતુલ બિંદુ એ વેચાણ (રૂપિયામાં)
4. રૂ. 1600000 ના વેચાણથી ચોખ્ખો નફો
5. જ્યારે નુકસાન રૂ. 20000 હોય ત્યારે વેચાણ
6. જ્યારે વર્ષ 2025 ની વેચાણ કિંમતમાં 20% જેટલો ઘટાડો થાય અને કમાવવાનો નફો 2024 માં કમાયેલા નફા કરતાં બમણો હોય તો જરૂરી વેચાણ.
7. રૂ.400000 ના નફા એ સલામતી ગાળો રૂપિયામાં.

Q.4 નીચેની વિગતો એક ઉત્પાદન કંપનીના રેકોર્ડ પરથી પ્રવૃત્તિની બે સપાટી માટે ઉપલબ્ધ થઈ છે.

8

વિગત	50% (એકમ દીઠ રૂ.)	80% (એકમ દીઠ રૂ.)
માલસામાન	7.50	7.50
મજૂરી	3.50	3.50
પાવર	0.40	0.37
સ્ટોર્સ	0.60	0.60
ઘસારો	3.00	1.875

50% ઉત્પાદનશક્તિએ ઉત્પાદન 5,000 એકમોનું છે. 40% અને 100% ઉત્પાદનશક્તિ માટે એકમદીઠ પરિવર્તનશીલ બજેટ તૈયાર કરો.

અથવા

10000 ઇસ્ત્રીના ઉત્પાદન ના અંદાજીત ખર્ચ ની વિગત નીચે મુજબ છે.

8

	એકમદીઠ રૂ.
સીધો માલસામાન	60
સીધી મજૂરી	30
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	25
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.150000)	15
વેચાણ ખર્ચ (10% સ્થિર)	15
વહીવટી ખર્ચ (ઉત્પાદનના તમામ સ્તર માટે રૂ. 50000 સ્થિર)	5

6000 અને 8000 ઇસ્ત્રીઓ માટે પરિવર્તનશીલ બજેટ બનાવો.

B) ટુંકનોંધ લખો (કોઈ પણ બે).

6

1. અંદાજપત્રીય અંકુશના હેતુઓ
2. મૂડીની પડતરનું મહત્વ
3. જવાબદારી કેન્દ્રો ના પ્રકારો
4. સમતુટ વિશ્લેષણ ની મર્યાદાઓ
5. ઇક્વિટી શેર ની મૂડી પડતર

*****END*****

2308000106051003 / 2008000106060002
EXAMINATION MARCH 2025
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
INDIAN BANKING AND CURRENCY-VII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
 - a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **INDIAN BANKING AND CURRENCY-VII**
 - c. Subject Code No : **2308000106051003 / 2008000106060002**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max.Marks.50]

Q.1 (A) Answer multiple choice questions.

15

1. Which of the following is not a systematic function of the Reserve Bank of India?
 - (a) The function of issuing currency notes
 - (b) The function of acting as the government's banker
 - (c) Development of bond market schemes
 - (d) Work as a credit regulator

2. When was the National Agricultural Bank established in India?
 - (a) July 12, 1962
 - (b) July 12, 1972
 - (c) 12 July, 1982
 - (d) 12 July, 1992

8. Who signs on 1 Rupee currency note?
- (a) Prime Minister's
 - (b) Finance Secretary of the Central Government
 - (c) Governor of the Reserve Bank
 - (d) None
9. Which of the following was not the main purpose of demonetization of 2016?
- (a) The purpose of preventing corruption prevalent in the nation
 - (b) To control crime money
 - (c) The purpose of bringing out black money held by the people
 - (d) To control inflation
10. Which suggestion is appropriate to make the rupee viable?
- (a) Preventing the erosion of the internal value of the rupee
 - (b) Not implementing an inflationary policy.
 - (c) Adopting strict standards in the financial sector
 - (d) All of the given
11. Which of the following practices is called "Managed Exchange Rate System"?
- (a) Fixed exchange rate
 - (b) Floating exchange rate
 - (c) Multiple exchange rates
 - (d) Fixed exchange rate
12. Who has applied service of rupee?
- (a) Master Card
 - (b) NPCI
 - (c) VISA
 - (d) RBI

13. Which of the following are the objectives of the exchange rate policy of the Reserve Bank?

- (a) Promoting exports
- (b) Facilitating terms of trade
- (c) To achieve the objectives of the plan
- (d) All the given

14. Which of the following is a type of NPA?

- (a) Sub-standard
- (b) Doubtful assets
- (c) Loss Assets
- (d) All given

15. Who is not included in external factors?

- (a) Natural disasters
- (b) Refinancing process
- (c) Lack of demand
- (d) Willful defaulters

Q.2 Answer briefly. (Write any 4 out of 8)

8

1. What is bank rate?
2. Write the meaning of bank rate and repo rate.
3. State the shortcomings of India's financial market.
4. Steps taken by the Reserve Bank for a clean currency policy.
5. State the objectives of exchange rate policy in India.
6. Explain the meaning of exchange rate.
7. State the benefits of floating exchange rates.
8. What is the statutory liquidity ratio?

Q.3 Explain the developmental functions of the Reserve Bank.

13

OR

State the characteristics of a developed financial market and explain its shortcomings.

Q.4 (A) Write a short note. (Any Two)

8

1. Limitations of Bank Rate Policy
2. Demonetization of large currency notes
3. Benefits of a floating exchange rate policy
4. Impact of NPA

(B) Give a reason. (Any Two)

6

1. Why is bank rate policy necessary as a quantitative tool of credit control?
2. Is demonetization of major currency notes necessary in India?
3. Why did the Reserve Bank's exchange rate policy become important in developed India?
4. Why Proportional reserve system of not issue in India.

Gujarati Version

[Max.Marks.50]

Q.1 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

15

1. નીચેનાં માંથી કયુ રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયાનુ પ્રણાલિકાગત કાર્ય નથી ?
(અ) ચલણી નોટ બહાર પાડવાનું કાર્ય
(બ) સરકારના બેંકર તરીકેનું કાર્ય
(ક) હુંડી બજાર યોજનાઓનો વિકાસનું કાર્ય
(ડ) શાખ-નિયામક તરીકેનું કાર્ય
2. ભારતમાં રાષ્ટ્રીયકક્ષાએ કૃષિબેંકની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવી ?
(અ) ૧૨ જુલાઇ, ૧૯૬૨
(બ) ૧૨ જુલાઇ, ૧૯૭૨
(ક) ૧૨ જુલાઇ, ૧૯૮૨
(ડ) ૧૨ જુલાઇ, ૧૯૯૨

3. ૧૯૪૯ માં રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયાએ બધા શેર સરકારના નામે ફેરવવામાં આવ્યા ત્યારે શેરહોલ્ડરોનો સો રૂપિયાના એક શેરનું કેટલુ વળતર ચુકવવામાં આવ્યું.

(અ) ૧૧૮.૦૦

(બ) ૧૧૮.૧૦

(ક) ૧૧૮.૨૦

(ડ) ૧૧૮.૨૫

4. મધ્યસ્થબેન્ક જામીનગીરીઓ અને બિલોનું પ્રત્યક્ષ અને ઇરાદાપૂર્વક ખરીદ વેચાણ કરે ત્યારે તેને કઈ નીતિ કહે છે.

(અ) ખુલ્લા બજારની નીતિ

(બ) બેંકદરની નીતિ

(ક) રોકડ અનામતની નીતિ

(ડ) આપેલ તમામ

5. ભારતના નાણાબજારની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ કઈ છે?

(અ) સંગઠિત બજાર નથી

(બ) વ્યાજના દરોમાં અસમાનતા

(ક) વિદેશી ભંડોળનું આકર્ષણ નથી

(ડ) આપેલ તમામ

6. ભારતીય નાણાબજારની ખામીઓ કઈ છે?

(અ) અસંગઠિત વિભાગની હાજરી

(બ) વ્યાજના દરોમાં તફાવત

(ક) અ અને બ બંને

(ડ) એક પણ નહિ

7. ભારતમાં ૧૯૩૫ થી ૧૯૫૬ ના સમયગાળા દરમિયાન કઈ પધ્ધતિ પ્રચલિત હતી?

(અ) સપ્રમાણ અનામત પધ્ધતિ

(બ) ન્યુનતમ અનામત પધ્ધતિ

(ક) અ અને બ બંને

(ડ) એક પણ નહિ

8. એક રૂપિયાની નોટ સરકાર દ્વારા ઇસ્યુ કરવામાં આવે ત્યારે તેના પર કોના હસ્તાક્ષર હોય છે? .

- (અ) પ્રધાનમંત્રીના (બ) કેન્દ્ર સરકારના નાણા સચિવના
(ક) રિઝર્વ બેન્કના ગવર્નરના (ડ) એક પણ નહિ

9. નીચેનામાંથી કયો ૨૦૧૬ ના વિમુદ્દીકરણનો મુખ્ય હેતુ ન હતો?

- (અ) રાષ્ટ્રમાં પ્રવર્તી રહેલા ભ્રષ્ટાચારને અટકાવવાનો હેતુ
(બ) કાઠમ મની પર અંકુશ માટે
(ક) લોકો પાસે રહેલાં કાળા નાણાંને બહાર કાઢવાનો હેતુ
(ડ) કુગાવાને નિયંત્રણ કરવાનો

10. રૂપિયાને સધ્ધર બનાવવા માટે કયું સુચન યોગ્ય છે?

- (અ) રૂપિયાના આંતરિક મૂલ્યમાં ધોવાણ અટકાવવું
(બ) કુગાવાલક્ષી નીતિનો અમલ ન કરવો.
(ક) નાણાકીય ક્ષેત્રે કડક ધોરણ અપનાવવાં
(ડ) આપેલ તમામ

11. નીચેનામાંથી કઈ પ્રથા “સંચાલિત વિનિમય દરની પધ્ધતિ” કહેવામા આવે છે?

- (અ) સ્થિર વિનિમય દર (બ) પરિવર્તનશીલ વિનિમય દર
(ક) બહુવિધ વિનિમય દર (ડ) બદ્દ વિનિમય દર

12. Rupey સેવા કોના દ્વારા લોન્ચ કરવામાં આવી છે?

- (અ) Master Card (બ) NPCI
(ક) VISA (ડ) RBI

13. નીચેના માંથી રિઝર્વ બેન્કની વિનિમયદરના નીતિના ઉદ્દેશો કયાં છે ?

- (અ) નિકાસોને પ્રોત્સાહન આપવું
- (બ) વેપારની શરતોને સાનુકુળ બનાવવી
- (ક) યોજનાના લક્ષ્યાંકો સિધ્ધ કરવા
- (ડ) આપેલ તમામ

14. નીચેના માંથી NPA નો પ્રકાર કયો છે?

- (અ) સબ સ્ટાન્ડર્ડ
- (બ) ડાઉટફુલ એસેટ્સ
- (ક) લોસ એસેટ્સ
- (ડ) આપેલ તમામ

15. બાહ્ય પરિબલોમાં કોનો સમાવેશ થતો નથી?

- (અ) કુદરતી આફતો
- (બ) પુનર્ધિરાણ પ્રક્રિયા
- (ક) માંગનો અભાવ
- (ડ) વિલકુલ ડિફોલ્ટ્સ

Q.2 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૮ માંથી કોઇપણ ૪ લખો.)

8

1. બેન્કદર એટલે શું ?
2. બેન્ક રેટ અને રેપો રેટનો અર્થ લખો.
3. ભારતના નાણાબજારની ખામીઓ જણાવો.
4. સ્વચ્છ નોટ નીતિ માટે રિઝર્વ બેન્કે લીધેલાં પગલાં નિર્દેશો.
5. ભારતમાં વિનિમય દર નીતિના હેતુઓ જણાવો.
6. વિનિમયદરનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
7. તરતા વિનિમયદરના લાભો દર્શાવો.
8. વૈધાનિક પ્રવાહિતા ગુણોત્તર શું છે?

Q.3 रिजर्व ब्रेन्कनां विकासवक्षी कार्या समजावो. **13**

अथवा

विकसित नाशाबजारनां वक्षषो जषावी तेनी ढामीओ समजावो. **13**

Q.4 (अ) टूंकनोध लढो. (४ मांथी २) **8**

1. ब्रेन्कदरनी नीतिनी मर्यादाओ
2. मोटी यवषी नोटोनुं विमुद्रीकरण
3. तरता विनिमय दरनी नीतिना वाषो
4. NPA नी असर

(ब) कारण आपो. (४ मांथी २) **6**

1. शाबनियंत्रणना परिमाषात्मक साधन तरीके ब्रेन्कदरनी निति केम जरूरी छे?
2. भारतमां मोटी यवषी नोटोनुं विमुद्रीकरण जरूरी छे?
3. विकसित भारतमां रिजर्व ब्रेन्कनी विनिमयदर नीतिनुं महत्व शा माटे जरूरी बन्धुं?
4. सप्रमाष अनामत पध्धति शा माटे अनुकूल थछ शकी नडी ?

*****END*****

2308000106051005 / 2008000106060003
EXAMINATION MARCH 2025
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
STATISTICS PAPER- IX

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
 - a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **STATISTICS PAPER- IX**
 - c. Subject Code No : **2308000106051005 / 2008000106060003**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.
5. Simple calculator can be used
6. Statistical table would be supplied on request

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 (a) Select the Appropriate Option from the Given Multiple Choice

5

Questions.

1. The basic feasible solution which optimises the cost of the given objective function is called_____
 - (A) Basic solution
 - (B) Optimum basic feasible solution
 - (C) Simple solution
 - (D) Feasible solution

2. Measurements of length, weight, time etc. found in physics are Examples of_____ scale method.
 - (A) Interval
 - (B) Ordinal
 - (C) Ratio
 - (D) Nominal

3. In assignment problem, a new matrix is to be obtained by subtracting each element of the matrix from the largest element, to make Objective function._____
- (A) Optimum (B) Minimum
(C) Optimum or Minimum (D) Maximum
4. In Wilcoxon test, mean = 189 then the No. of pairs=_____
- (A) 27 (B) 94.5
(C) 83 (D) 25
5. _____ has found the test for the optimum solution of transportation problem.
- (A) Vogel (B) Dentzig
(C) Hungarian (D) S.D. Sharma

(b) Select the Appropriate Option from the Given Multiple Choice Questions.

10

1. The basic initial feasible solution by Matrix minima method for the following transportation problem=_____

Origin	Destination			Supply
	D	E	F	
A	40	20	220	23
B	80	45	160	25
C	240	190	40	26
Requirement	26	24	24	

- (A) 2,905 (B) 3,465 (C) 3,865 (D) None of these

2. Assign in a such a way that total cost is to be minimize for the following assignment problem=_____

Acts	Machines		
	P	Q	R
X	11	14	21
Y	1	9	7
Z	5	7	3

- (A) $X \rightarrow P, Y \rightarrow Q, Z \rightarrow R$, 23 (B) $X \rightarrow P, Y \rightarrow R, Z \rightarrow Q$, 25
 (C) $X \rightarrow Q, Y \rightarrow R, Z \rightarrow P$, 26 (D) $X \rightarrow Q, Y \rightarrow P, Z \rightarrow R$, 18

3. Basic feasible solution by the method of Max(min-max) for the following transportation problem =_____

	C	D	Supply
A	14	19	18
B	15	20	16
Demand	12	17	

- (A) 502 (B) 488 (C) 507 (D) None of these

4. If $n_1=20, n_2 = 20$, sum of the ranks of the both pairs is 354 then Mann-Whitney U statistic=_____

- (A) 105 (B) 256 (C) 400 (D) None of these

5. If $T^+ = 13, = 125$ and $N = 20$ then in Wilcoxon test, variance=_____

- (A) 125 (B) 105 (C) 717.5 (D) None of these

Q.2 Answer Any Four From The Following Questions

8

1. Write uses of non parametric test.
2. What is unbalanced transportation problem?

3. The signs of differences obtained from the pairs of 30 observations are given below

No. of - Sign = 14, No. of +Sign = 16

Then find value of the statistic for sign test

4. What is an assignment problem?

5. Explain: objective function

6. In a method of optimum solution, for the unoccupied cells,

C_{ij}

*	30	50	*
70	30	*	*
40	*	70	*

Z_{ij}

*	-2	-10	*
69	48	*	*
29	*	0	*

Are obtained, then verify whether the solution is optimum or not for the given transportation problem.

7. Write the uses of linear programming.

8. Find the value of χ^2 - statistic for the following nonparametric test for median

	<M	\geq M	Total
Sample - I	4	?	15
Sample - II	?	?	?
Total	14	?	30

Q.3

(a) From the following information obtain the initial basic feasible solution by Min (Min - Max) method. Find the total transportation cost examine whether the solution is optimal or not?

8

	A	B	C	D	Supply
X	10	8	12	3	8
Y	0	10	7	14	7
Z	9	7	8	2	9
Demand	8	5	6	5	

- (b) By using Mann-Whitney U test at 1% level of significance. Test hypothesis that following two samples are draw from the same population. 5

Sample-I	14	17	13	14	15	19	25	-	-
Sample-II	16	18	20	22	23	21	30	26	32

OR

- (a) From the following information Obtain the initial basic feasible solution by Vogel's approximation method. Examine whether this solution is optimal or not? 8

Factory	Godown				Supply
	A	B	C	D	
X	15	45	25	14	22
Y	55	35	25	65	24
Z	15	65	3	35	28
Requirement	24	17	18	15	

- (b) 14 boys and 14 girls were appeared in competitive examination. By using Wilcoxon signed rank test at 1% level of significance. Test the hypothesis that "the performance of boys and girls are equal." 5

Boys	17	30	29	23	14	28	22	15	23	12	14	13	20	18
Girls	13	28	27	20	16	20	13	15	12	10	14	10	18	18

Q.4 Write Any Two

8

(a) There are three medical representatives in a pharma company. They are

(1) Allocated three different areas. The yearly sales of each area is as follows

Area	A	B	C
Yearly Sales(₹ In Lakh)	240	300	420

the sales capacity of the three medical representatives are in the Proportion of 3:3:4. Then give the assignment to maximize the sales.

(2) Minimize $Z = 10X + 5Y$ under the following constraints:

$$3X+5Y \leq 150, 5X+4Y \geq 100, X \leq 30, Y \leq 15, X \geq 0, Y \geq 0$$

(3) In a city husband (H) and wife (W) are playing a certain game. In this play they can gain or loose money. The ranks obtained are as follows.

H,H,H,H,W,W,H,H,W,W,H,H,W,W,W,H,W,W.

Can we say that both the players have the same efficiency? Use Mann-Whitney test to test this hypothesis at 1% level of significance.

(4) A sample of 12 independent observations from a distribution is as given below:

42, 29, 65, 56, 67, 39, 71, 42, 47, 42, 52, 30

Let M denotes the median of the distribution. Then using sign test at 1% level of significance, test the $H_0: M = 42$ against $H_1: M > 42$. (Use Binomial Distribution)

(b) Write Any Two

6

1. Explain nonparametric median test
2. Explain the scale methods of nonparametric test
3. Explain Min(Min - Max) method
4. State the mathematical form of the transportation problem

Q.1 (a) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરો.

5

1. જે મૂળ શક્ય ઉકેલ આપેલ હેતુલક્ષી વિધેયની કિંમત ઇષ્ટતમ બનાવે તે મૂળ શક્ય ઉકેલને_____ કહે છે.
 - (A) મૂળ ઉકેલ
 - (B) ઇષ્ટતમ મૂળ શક્ય ઉકેલ
 - (C) સાદો ઉકેલ
 - (D) શક્ય ઉકેલ
2. ભૌતિક વિજ્ઞાનોમાં જોવા મળતા લંબાઈ, વજન, સમય વગેરેના માપો_____ માપ પદ્ધતિના ઉદાહરણો છે
 - (A) અંતર અંક
 - (B) ક્રમાંક અંક
 - (C) ગુણોત્તર અંક
 - (D) ઓળખ અંક
3. જો નિયુક્તિની સમસ્યામાં હેતુલક્ષી વિધેયને_____ બનાવવું હોય તો શ્રેણિકના સૌથી મોટામાં મોટા ઘટકમાંથી દરેક ઘટક બાદ કરીને નવો શ્રેણિક મેળવાય છે.
 - (A) ઇષ્ટતમ
 - (B) લઘુતમ
 - (C) ઇષ્ટતમ કે લઘુતમ
 - (D) મહત્તમ
4. વિલકોક્ષન પરીક્ષણમાં મધ્યક = 189 હોય તો જોડવાની સંખ્યા =
 - (A) 27
 - (B) 94.5
 - (C) 83
 - (D) 25

5. _____ એ વાહન વ્યવહારની સમસ્યાના ઇષ્ટતમ ઉકેલ માટેનું
પરીક્ષણ શોધ્યું હતું

- (A) વોગેલ (B) ડાન્ટઝિંગ
(C) હંગેરિયન (D) એસ. ડી. શર્મા

b) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરો.

10

1. નીચેની વાહન વ્યવહારની સમસ્યાનો મૂળભૂત પ્રાપ્ય ઉકેલ ન્યૂનતમ શ્રેણિકની
રીત મુજબ=_____

ઉદ્ભવ સ્થાન	પ્રાપ્તિ સ્થાન			પુરવઠો
	D	E	F	
A	40	20	220	23
B	80	45	160	25
C	240	190	40	26
જરૂરિયાત	26	24	24	

- (A) 2,905 (B) 3,465
(C) 3,855 (D) આમાંથી કોઈ નહીં

2. નીચેની નિયુક્તિની સમસ્યા માટે કુલ ખર્ચ ન્યૂનતમ થાય તે રીતે
નિયુક્તિ = _____

કાર્યો	યંત્રો		
	P	Q	R
X	11	14	21
Y	1	9	7
Z	5	7	3

- (A) $X \rightarrow P, Y \rightarrow Q, Z \rightarrow R, 23$ (B) $X \rightarrow P, Y \rightarrow R, Z \rightarrow Q, 25$
 (C) $X \rightarrow Q, Y \rightarrow R, Z \rightarrow P, 26$ (D) $X \rightarrow Q, Y \rightarrow P, Z \rightarrow R, 18$

3. નીચેની વાહન વ્યવહારની સમસ્યા માટે Max(min - max) ની રીતે પ્રારંભિક શક્ય ઉકેલ=_____

	C	D	પુરવઠો
A	14	19	18
B	15	20	16
માંગ	12	17	

- (A) 502 (B) 488
 (C) 507 (D) આમાંથી કોઈ નહીં

4. જો $n_1 = 20, n_2 = 20$ બંને જોડીના ક્રમાંકોનો સરવાળો 354 હોય તો મેનવ્હીટની આગણક $U =$ _____

- (A) 105 (B) 256
 (C) 400 (D) આમાંથી કોઈ નહીં

5. જો $T^+ = 13, T^- = 125$ ને $N = 20$ હોય તો વિલકોક્ષન પરીક્ષણમાં વિચરણ=_____

- (A) 125 (B) 105
 (C) 717.5 (D) આમાંથી કોઈ નહીં

Q.2 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો.

8

1. અપ્રયત્નીય પરીતાના ઉપયોગો લખો.
2. અસમતોલ વાહન વ્યવહારની સમસ્યા એટલે શું?
3. 30 અવલોકનોના જોડકા માટે મળતા તફાવતના ચિન્હો નીચે મુજબ છે.

- ચિન્હો ની સંખ્યા 14, + ચિન્હો ની સંખ્યા =16 હોય તો સંજ્ઞા પરીક્ષણ માટે આગણકની કિંમત શોધો.

4. નિયુક્તિની સમસ્યા એટલે શું?
5. સમજાવો: હેતુલક્ષી વિધેય
6. ઇષ્ટતમ ઉકેલની રીતમાં, ફાળવણી ન થયેલ ખાના માટે

C _{ij}				Z _{ij}			
*	30	50	*	*	-2	-10	*
70	30	*	*	69	48	*	*
40	*	70	*	29	*	0	*

પ્રાપ્ત થાય છે. તો આપેલ વાહન વ્યવહારની સમસ્યાનો ઇષ્ટતમ ઉકેલ મળે છે કે કેમ તે ચકાસો.

7. સુરેખ આયોજનના ઉપયોગો લખો.
8. બિનપ્રાયલિય મધ્યસ્થ પરીક્ષણ માટે નીચેની માહિતી પરથી x^2 આગણકની કિંમત શોધો.

	<M	≥ M	કુલ
નિદર્શ- I	4	?	15
નિદર્શ- II	?	?	?
	14	?	30

Q.3 (a) નીચેની માહિતી પરથી Min(Min Max) ની રીતે પ્રારંભિક શક્ય ઉકેલ શોધો. **8**

કુલ પરિવહન ખર્ચ શોધો તથા આ ઉકેલ ઇષ્ટતમ છે કે કેમ તે ચકાસો.

	A	B	C	D	પુરવઠો
X	10	8	12	3	8
Y	0	10	7	14	7
Z	9	7	8	2	9
માંગ	8	5	6	5	

- (b) નીચેના બે નિદર્શો એક જ સમષ્ટિમાંથી આવેલા છે તે પરિકલ્પનાનું 1%ની કક્ષાએ મેનવ્હીટની U પરીક્ષણ કરો.

5

નિદર્શ-I	14	17	13	14	15	19	25	-	-
નિદર્શ-II	16	18	20	22	23	21	30	26	32

અથવા

- (a) નીચે આપેલ વાહન વ્યવહારની સમસ્યાનો પ્રારંભિક શક્ય ઉકેલ વોગેલની અંદાજી રીતથી શોધો તથા આ ઉકેલ ઇષ્ટતમ છે કે કેમ તે ચકાસો.

8

ફેક્ટરી	ગોડાઉન				પુસ્વહો
	A	B	C	D	
X	15	45	25	14	22
Y	55	35	25	65	24
Z	15	65	3	35	28
જરૂરિયાત	24	17	18	15	

- (b) એક સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં 14 છોકરાઓ અને 14 છોકરીઓ બેઠા.

5

“છોકરાઓ અને છોકરીઓનો દેખાવ એક સમાન છે”. આ પરિકલ્પનાનું પરીક્ષણ વિલકોક્ષન સંજ્ઞા ક્રમાંક પરીક્ષણ દ્વારા 1%ની કક્ષાએ કરો. તેઓના માર્ક્સ નીચે પ્રમાણે છે.

છોકરાઓ	17	30	29	23	14	28	22	15	23	12	14	13	20	18
છોકરીઓ	13	28	27	20	16	20	13	15	12	10	14	10	18	18

Q.4 ગમે તે બે લખો.

8

(a) એક ફાર્મા કંપનીમાં ત્રણ મેડિકલ રીપ્રેઝન્ટેટીવ છે તેમણે ત્રણ જુદા જુદા

1. વિસ્તાર ફાળવવામાં આવ્યા, દરેક વિસ્તારનું વાર્ષિક વેચાણ નીચે પ્રમાણે છે.

વિસ્તાર	A	B	C
વાર્ષિક વેચાણ (₹ લાખમાં)	240	300	420

ત્રણેય મેડિકલ રીપ્રેઝન્ટેટીવની વેચાણ ક્ષમતા 3:3:4 છે તો કુલ વેચાણ મહત્તમ થાય તે રીતે નિયુક્તિ આપો.

2. $Z = 10X + 5Y$ ને નીચેના પ્રતિબંધોને આધીન ન્યૂનતમ બનાવો.

$$3X + 5Y \leq 150, 5X + 4Y \geq 100, X \leq 30, Y < 15, X \geq 0, Y \geq 0$$

3. એક શહેરમાં પતિ (H) અને પત્ની (W) એક ચોક્કસ રમત રમે છે. જેમાં તેઓ નાણાં મેળવે છે અને ગુમાવે પણ છે જેની માહિતીના ક્રમાંક નીચે મુજબ છે તેના પરથી શું એમ કહી શકાય કે બંને ખેલાડીઓની કાર્યશક્તિ સરખી છે? તેનું પરીક્ષણ 1%ની કક્ષાએ કરવા માટે મેનવ્હીટની પરીક્ષણનો ઉપયોગ કરો. H,H,H,H,W,W,H,H,W,W,H,H,W,W,W,H,W,W.

4. કોઈ વિતરણમાંથી મેળવેલા 12 નિરપેક્ષ અવલોકનોનો નિદર્શ નીચે પ્રમાણે છે. 42, 29, 65, 56, 67, 39, 71, 42, 47, 42, 52, 30 M વિતરણનો મધ્યસ્થ દર્શાવે છે તો $H_0 : M = 42$ વિરુદ્ધ $H_1 : M > 42$ નું પરીક્ષણ, સંજ્ઞા પરીક્ષણ દ્વારા 1%ની કક્ષાએ કરો. (દ્વિપદી વિતરણનો ઉપયોગકરો)

(b) ગમે તે બે લખો.

6

1. બિનપ્રાયલિય મધ્યસ્થ પરીક્ષણ સમજાવો
2. બિનપ્રાયલિય પરીક્ષણમાં આવતી માપન પદ્ધતિઓ સમજાવો.
3. Min (Min - Max) ની રીત સમજાવો.
4. વાહન વ્યવહારની સમસ્યાનો ગાણિતિક સ્વરૂપ જણાવો.

*****END*****